

Lublin, dnia 25 sierpnia 2008 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W LUBLINIE

ul. Okopowa 7, 20-001 Lublin tel. 081 53 64 100 fax 081 53 64 111

LLU-41017-1-08

P/08/136

Pan Mirosław Taras

Prezes Zarządu

**Lubelskiego Węgla „Bogdanka” SA
w Bogdance**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Spółce Akcyjnej Lubelski Węgiel „Bogdanka” z siedzibą w Bogdance (zwanej w dalszej treści Spółką, Kopalnią lub LW „Bogdanka” SA) kontrolę w zakresie prowadzenia gospodarki remontowej maszyn i urządzeń górniczych w latach 2005 – 2007.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym w dniu 28 lipca 2008 r. przez Zarząd LW „Bogdanka” SA, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia prowadzoną w latach 2005 – 2007 przez LW „Bogdanka” SA gospodarkę remontową maszyn i urządzeń górniczych, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, pośrednio związanych z działalnością remontową i dotyczących kwalifikowania niektórych urządzeń elektrycznych w księgach rachunkowych Spółki.

1. Sporządzając roczne plany techniczno-ekonomiczne („PTE”) Spółki w latach 2005-2007 planowano również zakupy usług remontowych i części zamiennych do maszyn i urządzeń górniczych. Zadania zespołów opracowujących PTE oraz komórek organizacyjnych Spółki przygotowujących niezbędne materiały określano w poleceniach lub zarządzeniach Prezesa Zarządu. W trakcie kontroli NIK (dnia 19.05.2008 r.) Prezes LW „Bogdanka” SA, zarządzeniem nr 7/2008 ustalił m.in. zasady sporządzania planów remontów

i zakupu części zamiennych. Uporządkowanie tych procedur, w ocenie NIK, wyeliminuje konieczność doraźnego (corocznego) regulowania tych kwestii.

Za przedstawienie zespołowi projektów planów remontów i zakupu części zamiennych odpowiedzialni byli kierownicy: Działu Gospodarki Materiałami i Maszynami („IM”) oraz Działu Logistyki („IL”). Projekty sporządzano na podstawie informacji otrzymywanych m.in. od kierowników działów górniczych i Głównego Mechanika („PM”). Typując poszczególne maszyny lub urządzenia do remontu wykorzystywano m.in. informacje zawarte w książkach kontroli okresowych, napraw i konserwacji maszyn i urządzeń oraz raportowych. Korzystano również z danych dotyczących wielkości urobku lub długości wykonanych chodników, a także uwzględniano warunki górniczo-geologiczne w przyszłej ścianie (dot. kompleksów ścianowych i chodnikowych).

Z § 9 regulaminu organizacyjnego (stan na 31.12.2007 r.) wynika, że organizację wewnętrzną Spółki wyznaczają: zakres działania ustalony niniejszym regulaminem, wykaz stanowisk pracy w komórkach ustanowionych przez Zarząd Spółki, zakres czynności dla poszczególnych stanowisk pracy, relacje nadrzędności i podporządkowania określone przez Zarząd LW „Bogdanka” SA. W regulaminie nie określono, że zakres działania wybranych komórek Spółki, ustala również Kierownik Ruchu Zakładu Górniczego („KRZG”) w zarządzeniach wydanych na podstawie § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28.06.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych – Dz. U. nr 139, poz. 1169 ze zm. („rozporządzenie bhp”). Zadania związane z planowaniem remontów maszyn i urządzeń górniczych nie zostały określone w regulaminie na wszystkich szczeblach pionów organizacyjnych Spółki. Ustalono je np. dla Nadsztygara Urządzeń Dołowych (MN-2 - § 109), nie określono natomiast dla jego bezpośredniego przełożonego – PM (§ 105). W zakresie czynności PM obowiązek ten został ustalony. Określono go również w zarządzeniu nr 6/07 KRZG z 13.09.2007 r.

Brak było także pełnej zgodności pomiędzy zadaniami określonymi na poziomie Spółki (regulamin organizacyjny) i zakładu górniczego (zarządzenia KRZG). Z zarządzenia nr 6/07 KRZG z dnia 13.09.2007 r. wynikało m.in., że PM zleca wykonanie robót remontowych i monitoruje ich przebieg oraz terminowość, podczas gdy w myśl § 83 regulaminu organizacyjnego Spółki zadania te realizować powinien Oddział Gospodarki Maszynami („IMM”).

Do zadań IMM, zgodnie z § 83 regulaminu organizacyjnego należało m.in.: prowadzenie analizy ekonomicznej i ewidencji kosztów remontów oraz kosztów eksploatacyjnych w okresach międzyremontowych w ujęciu całościowym, oraz w podziale na poszczególne oddziały i maszyny (urządzenia). Dział IMM, nie prowadził ewidencji kosztów remontów w podziale na poszczególne maszyny i urządzenia, rejestrował je jedynie w odniesieniu do ich typów. Nie prowadził również ewidencji kosztów eksploatacyjnych w okresach międzyremontowych. W ocenie NIK, brak tych danych ogranicza możliwość dokonywania analiz ekonomicznych w zakresie gospodarki poszczególnymi maszynami i urządzeniami górnictwami.

Plany zakupu materiałów (w tym części zamiennych) oraz plany usług remontowych (sporządzane w podziale na środki trwałe i podzespoły) zatwierdzał Zarząd Spółki i stanowiły one element PTE. Plan remontów (po zmianach) na rok 2005 wynosił 22.722 tys. zł a zrealizowano go w 50,3% (11.423 tys. zł). W roku 2006 stanowił 27.545 tys. zł a wykonanie zrealizowano w 73,1% (20.130 tys. zł). W roku 2007 wynosił 28.259 tys. zł i wykonano go w 61,1% (17.279 tys. zł). Plan zakupu części zamiennych (po zmianach) na rok 2005 wynosił 39.283 tys. zł a realizacja wyniosła 105,7% (41.512 tys. zł). W roku 2006 wynosił 37.303 tys. zł i wykonano go w 99,9% (37.263 tys. zł). W roku 2007 wynosił 48.813 tys. zł a wykonanie wyniosło 92,4% (45.077 tys. zł).

2. W latach 2005-2007 Spółka realizowała 225 umów o zakup usług remontowych na łączną kwotę 48.295 tys. zł, zawartych po przeprowadzeniu procedur udzielenia zamówień publicznych (218 umów zawarto po zastosowaniu procedur wewnętrznych, 7 na podstawie ustawy z dnia 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych – Dz. U. z 2007 r. nr 223, poz. 1655 - dalej „Pzp.”). W okresie tym Spółka realizowała również 222 umowy o zakup materiałów remontowych (łączna wartość – 80.954 tys. zł), z tego 201 zawarto po rozstrzygnięciu postępowań prowadzonych na podstawie procedur wewnętrznych a 21 w oparciu o Pzp. Kontrolą objęto 14 postępowań w wyniku których zawarto 16 umów o wykonanie usług remontowych i zakup części zamiennych do maszyn i urządzeń górniczych. Wszystkie postępowania prowadzono zachowując obowiązujące procedury wewnętrzne lub określone Pzp. Zbadane umowy realizowano zgodnie z ich postanowieniami. Jedynie w przypadku realizacji umowy nr 861/R/2006 zawartej 20.10.2006 r. z Fabryką Hydrauliki Sterowniczej DAMS Sp. z o. o. na wykonanie remontu elementów hydrauliki sterowniczej obudów zmechanizowanych produkcji tej firmy, stwierdzono nieprawidłowość o charakterze

formalnym. Niezgodnie z § 11 ust. 2 umowy, tj. bez pisemnej zmiany postanowień jej treści, Spółka zapłaciła wykonawcy kwotę brutto 109.808,54 zł ponad umowny limit.

3. Koszty remontów maszyn i urządzeń górniczych (usługi zlecane na zewnątrz i wykonywane we własnym zakresie) oraz części zamiennych w badanym okresie wynosiły: w 2005 r. – 72.690,3 tys. zł (co stanowiło 8,50% ogółu kosztów Spółki), w 2006 r. – 81.762,9 tys. zł (10,44%) oraz w 2007 r. – 95.128,8 tys. zł (11,39%). Wzrost tych kosztów remontów i części zamiennych w roku 2007 do 2005 wyniósł 30,87%, podczas gdy poziom kosztów ogółem w tym okresie uległ obniżeniu o 2,39%.

Analiza kosztów utrzymania kombajnów ścianowych JOY (obejmująca koszty: remontów kompleksowych, remontów podzespołów i zakupu części zamiennych) w odniesieniu do długości wybiegu ścian wykazała m.in., że szacunkowy koszt postępu 1 m w ścianie 9/I kombajnu JOY 4LS8 nr fabryczny 394 (z kosztem remontu kompleksowego w 2004 r. – 1.500.000 zł) wyniósł 860,09 zł. Natomiast w ścianie 6/V/385 eksploatowanej kombajnem JOY 4LS3 nr fabryczny 567 (z kosztem remontu kompleksowego w 2006 r. - 2.296.000,00 zł) wyniósł on 1.701,98 zł i był większy niemal dwukrotnie. W ocenie NIK tak wysokiego poziomu kosztów nie uzasadniał wzrost cen materiałów i usług, który nastąpił w latach 2005-2007. Koszt ogółem utrzymania kombajnu JOY 4LS3 w ścianie 6/V/385 wyniósł 3.975.834,89 zł (zakupiony w 1996 r. za kwotę 2.736.945,50 zł). Zarząd Spółki wyjaśnił, że ten wzrost spowodowany był m.in. trudnymi warunkami górniczo-geologicznymi tej ściany. NIK nie kwestionuje zasadności poniesienia tych kosztów, uważa jednak, iż istnieje potrzeba rozważenia opłacalność dalszej eksploatacji tego kombajnu.

W ocenie NIK użytkowanie podstawowych maszyn i urządzeń górniczych, które generują wysokie koszty, wymaga szczegółowego ich monitorowania i analizowania. Brak ewidencji kosztów ponoszonych na poszczególne maszyny i urządzenia (obowiązek ten wynika z regulaminu organizacyjnego Spółki) ogranicza możliwość prowadzenia kompletnych i efektywnych analiz w tym zakresie.

4. Stwierdzono, że w księgach rachunkowych Spółki urządzenia elektryczne, wykorzystywane przy maszynach i urządzeniach górniczych takie jak zespoły transformatorowe: OZTK-0362, OZTK-0361/A i OZTK-0362/A, wyłączniki: KWSOI-40-24K/III 500V 30-45A, OW-0206 E/II 500V 50-250A i OWD-1202K, wyłączniki stycznikowe RS-125, a także niektóre silniki elektryczne zakwalifikowano do „materiałów” (część ujęto w rejestrze wyposażenia). NIK zwraca uwagę, że te składniki majątkowe spełniały ustawowe kryteria środka trwałego – określone w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29.09.1994 r.

o rachunkowości - Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm. (*rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki*). Podkreślenia wymaga fakt, że część silników elektrycznych Spółka ewidencjonowała jako samodzielne środki trwałe, jako element składający się na wartość innych środków trwałych lub zwiększała ich wartość początkową. Wartość netto 52 silników elektrycznych rozliczonych jako materiały (na podstawie dokumentów Rw) w latach 2005-2007 wynosiła łącznie 3.090.442,10 zł, 10 silników pozostających (wg stanu na 15.07.2008 r.) w ewidencji materiałów – 67.155,15 zł oraz 154 sztuk ujętych w rejestrze wyposażenia Spółki (stan na dzień 10.07.2008 r.) – 6.727.567,50 zł. Natomiast wartość netto 49 zespołów transformatorowych, rozliczonych jako materiały (na podstawie dokumentów Rw) w latach 2005-2007, wynosiła łącznie 1.068.443,66 zł a 12 wyłączników – 361.556,20 zł. W ewidencji materiałów (wg stanu na dzień 15.07.2008 r.) ujęte były również 3 szt. wyłączników stycznikowych o łącznej wartości 69.972,00 zł.

5. W latach 2005-2007 w kartach ewidencji budowy przeciwwybuchowej, prowadzonych dla silników elektrycznych do kombajnów ścianowych JOY (2 szt. 4LS8 i 1 szt. 4LS3), użytkowanych przez Kopalnię nie zarejestrowano, od dnia przyjęcia ich do ruchu, wszystkich miejsc ich eksploatacji, przechowywania oraz nie odnotowano wszystkich napraw, jakim je poddawano. Obowiązek ten wynika z pkt 10.11.3 załącznika Nr 5 do rozporządzenia bhp.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Uzupełnienie w regulaminie organizacyjnym Spółki treści § 9 – o zarządzenia wydawane przez KRZG i § 105 – poprzez dopisanie PM obowiązków z zakresu planowania remontów maszyn i urządzeń.
2. Dokonywanie zmian postanowień umowy w formie przewidzianej w tej umowie.
3. Monitorowanie kosztów utrzymania podstawowych maszyn i urządzeń górniczych oraz prowadzenie analiz pod kątem możliwości ich ograniczenia.
4. Dokonywanie bieżących analiz opłacalności ponoszonych nakładów na remonty kombajnów.
5. Uporządkowanie zasad kwalifikowania urządzeń elektrycznych w księgach rachunkowych Spółki.
6. Odnoszenie w kartach ewidencji budowy przeciwwybuchowej miejsc eksploatacji i przechowywania silników elektrycznych do kombajnów ścianowych oraz wszystkich ich napraw.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem